

TÄHTIIN KIRJOITETUN VIRHEEN TEKIJÄLTÄ

JOHN GREEN

JOHN GREEN
TEORIA
KATHERINESTA

SUOMENTANUT | HELENE BÜTZOW

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ | HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos

AN ABUNDANCE OF KATHERINES

Text Copyright © John Green 2006

All rights reserved

First published in the USA by Dutton Books,
a member of Penguin Group (USA) Inc, 2006

SUOMENKIELINEN LAITOS © WSOY 2016

ISBN 978-951-0-41794-2

PAINETTU EU:SSA

Vaimolleni Sarah Urist Greenille, anagrammein:

*Her Great Russian
Grin has treasure –
A great risen rush.
She is a rut-ranger;
Anguish arrester;
Sister; haranguer;
Treasure-sharing,
Heart-reassuring
Signature Sharer
Easing rare hurts.*

*»Mutta ei kenenkään omiminen ole nautinto. Nautinto on tämä.
Että huoneessa on toinen mestaruuden tavoittelija.»*

PHILIP ROTH: IHMISEN TAHRA
(SUOMENTANUT KRISTIINA RIKMAN)

(yksi)

Tunnettu ihmelapsi Colin Singleton oli saanut edellisenä päivänä päästötodistuksen high schoolista ja yhdeksäntoista kerran pakit Katherine-nimiseltä tytöltä, ja aamulla hän meni kylpyyn. Colin oli aina arvostanut kylpemistä; yksi hänen keskeisistä periaatteistaan oli se, ettei pitänyt koskaan tehdä seisaaltaan mitään minkä saattoi tehdä makuulla. Hän nousi ammeeseen heti, kun vesi oli tarpeeksi kuumaa, istuutui ja katsoi merkillisen ilmeettömästi, kuinka vesi peitti hänet. Se hivuttautui pitkin jalkoja, jotka olivat koukussa ristikkäin. Hän tajusi, varsin hämärästi, olevansa liian pitkä ja liian iso tähän kylpyammeeseen – hän näytti aikuiselta joka leikki lasta.

Kun vesi alkoi lainehtia Colinin litteän mutta lihaketoman vatsan ympärillä, hän ajatteli Arkhimedesta. Colin oli lukenut noin neljävuotiaana kirjan Arkhimedeesta, kreikkalaisesta filosofista, joka oli oivaltanut kylvyssä, että tilavuus voitiin mitata kappaleen syrjäyttämän vesimäärän painon avulla. Asian valjettua Arkhimedeen sanotaan

huutaneen: »Heureka!»¹ ja juosseen alasti pitkin katuja. Kirjan mukaan moniin tärkeisiin oivalluksiin kuului heureka-hetki. Ja koska Colin halusi jo silloin tehdä merkittäviä oivalluksia, hän kysyi asiasta äidiltään, kun tämä tuli illalla kotiin.

»Äiti, tuleeko minullekin joskus heureka-hetki?»

»Voi kulta pieni», äiti sanoi tarttuen Colinin käteen.

»Mikä hätänä?»

»Haluan että minulle tulee heureka-hetki», Colin sanoi samalla tavalla, kuin joku toinen lapsi olisi sanonut halua- vansa mutanttiniinjakilpikonnän.

Äiti painoi kätensä Colinin poskelle ja hymyili kas- vot niin lähellä Colinia, että tämä tunsu kahvin ja meikin tuoksun. »Totta kai, Colin pieni. Tietysti tulee.»

Mutta äidit valehtelevät. Se kuuluu toimenkuvaan.

Colin veti keuhkot täyteen ilmaa ja liukui alemmaksi, laski pään veden alle. Minä itken, hän ajatteli, avasi silmät ja katsoi kirvelevää saippuavettä. Minusta tuntuu itkuiselta, joten varmasti itken, mutta sitä on mahdoton sanoa var- masti, koska olen veden alla. Mutta Colin ei itkenyt. Mer- killistä kyllä, hän oli liian masentunut itkeäkseen. Liian loukkaantunut. Oli kuin Katherine olisi vienyt hänen itkevän puolensa mennessään.

1 Keksin sen!

Colin avasi ammeen tulpan, nousi, kuivasi itsensä ja puki päälle. Kun hän meni ulos kylpyhuoneesta, molemmat vanhemmat istuivat hänen sängyllään. Oli aina huono merkki, että vanhemmat tulivat yhdessä hänen huoneeseensa. Se oli tarkoittanut vuosien mittaan:

1. Isoäiti / isoisä / tätisi Suzie, jota et ole koskaan tavannut, mutta joka oli tosi mukava ihminen, on kuollut.
2. Annat Katherine-nimisen tytön häiritä koulutyötäsi.
3. Lapsia tehdään tavalla, joka tuntuu sinusta myöhemmin kiinnostavalta mutta vielä toistaiseksi kauhistuttavalta, ja ihmiset harrastavat lapsentekoelimillä myös sellaista, mikä ei suoraan liity lasten hankkimiseen, esimerkiksi suutelevat toisiaan muualle kuin kasvoihin.

Se ei tarkoittanut koskaan:

4. Katherine-niminen tyttö soitti, kun olit kylvyssä. Hän pyytää anteeksi. Hän rakastaa sinua yhä, on tehnyt hirveän virheen ja hän odottaa sinua alakerrassa.

Siitä huolimatta Colin ei voinut olla toivomatta, että vanhemmat olisivat tulleet tuomaan neljännen ryhmän uutisia. Hän oli yleensä pessimistinen ihminen, mutta jokainen Katherine oli poikkeus: tuntui aina, että hän tulisi takaisin. Tunne siitä että rakasti ja oli rakastettu voimistui

Colinissa, nielussa maistui adrenaliini, ja ehkä se ei ollutkaan ohi, ehkä hän tuntisi taas Katherinen käden kädessään ja kuulisi, kuinka tämän kova remuisa ääni hiipuisi kuiskaamaan pikaisesti ja hiljaa »rakastan sinua» juuri sillä tavalla, kuin hän oli aina sen sanonut. Katherine sanoi »rakastan sinua», aivan kuin se olisi salaisuus, valtava salaisuus.

Isä nousi ja tuli lähemmäksi Colinia. »Katherine soitti matkapuhelimeeni», hän sanoi. »Hän on huolissaan sinusta.» Colin tunsi isän käden olkapäällään, he ottivat askelen toisiaan kohti ja halasivat.

»Olemme hyvin huolissamme», äiti sanoi. Hän oli pienikokoinen, hänellä oli kihara ruskea tukka ja siinä yksi valkoinen tupsu lähellä otsaa. »Ja typeryiteitä», äiti lisäsi. »Mitä on tapahtunut?»

»En tiedä», Colin sanoi hiljaa isän olkaa vasten. »Katherine vain – hän vain sai minusta tarpeekseen. Kyllästyti. Niin hän sanoi.» Äitikin nousi jaloilleen, ja he halailivat koko perheen voimin, käsivarsia oli joka puolella, ja äiti itki. Colin irrottautui vanhempiansa syleilystä ja istahti sängylle. Hän halusi äidin ja isän lähtevän heti paikalla, suunnilleen siihen tyyliin, että hän räjähtäisi, jos he eivät menisi ulos. Kirjaimellisesti. Sisälmykset seinillä; verrattomat aivot päiväpeitteelle levinneinä.

»No, meidän täytyy jossakin vaiheessa arvioida vaihtoehtojasi», Colinin isä sanoi. Hän oli kova poika arvioi-

maan. »En yritä etsimällä etsiä positiivisia puolia, mutta nyt näyttää, että sinulla onkin kesällä vähän enemmän vapaa-aikaa. Miten olisi jokin kesäkurssi Northwester-nissä?»

»Minun on pakko saada olla tämä päivä yksin», Colin sanoi yrittäen antaa tyynen vaikutelman, jotta äiti ja isä lähtisivät, eikä hän itse räjähtäisi. »Voidaanko arvioida huomenna?»

»Totta kai, kulta», äiti sanoi. »Olemme koko ajan kotona. Tule alakertaan sitten kun haluat, ja me rakastamme sinua, ja olet hyvin poikkeuksellinen ihminen, etkä saa ruveta ajattelemaan muuta sen tytön takia, koska olet kaikkein suurenmoisim ja lahjakkain poika → Juuri silloin kaikkein poikkeuksellisin, suurenmoisim ja lahjakkain poika sääntäsi kylpyhuoneeseen ja oksensi sisuksensa pihalle. Eräänlainen räjähdys sekim.

»Colin!» huusi äiti.

»Minun on vain saatava olla yksin», Colin toisti kylpyhuoneesta. »Olkaa nyt kilttejä.»

Kun hän tuli ulos, äiti ja isä olivat lähteneet.

Seuraavat neljätoista tuntia Colin luki koulun vuosikirjaa, jonka oli saanut vasta neljä päivää aikaisemmin, eikä pitänyt kertaakaan taukoa syödäkseen, juodakseen tai oksentaakseen uudestaan. Tavallisen, asiaankuuluvan höpötyksen lisäksi vuosikirjassa oli seitsemänkymmentäkaksi nimikirjoitusta. Kaksitoista koulutoveria oli kir-

joittanut vain nimensä, viidessäkymmenessäkuudessa tervehdyksessä viitattiin Colinin älykkyyteen, kaksikymmentäviisi kirjoitti toivovansa, että olisi tuntenut Colinin paremmin, yksitoista sanoi viihtyneensä Colinin kanssa samoilla äidinkielenkursseilla, seitsemän mainitsi »silmäterän sulkijalihaksen»², ja peräti seitsemätoista päätti terveisensä sanoihin »Pysy coolina!» Colin Singleton saattoi pysyä coolina suunnilleen samalla tavalla, kuin sinivalas saattoi pysyä laihana tai Bangladesh rikkaana valtiona. Ehkä kyseiset seitsemätoista koulutoveria olivat vitsailleet. Colin pohti asiaa – mietti, miten oli mahdollista, että kaksikymmentäviisi koulutoveria, joista osa oli ollut samalla luokalla kaksitoista vuotta, toivoi »tunteneensa hänet paremmin». Aivan kuin siihen ei muka olisi ollut tilaisuutta.

Suurin osa neljästätoista tunnista meni siihen, että Colin luki yhä uudestaan Katherine XIX:n kirjoitusta:

Col,

tämä on kaikille niille paikoille joissa olemme käyneet. Ja kaikille niille, joihin menemme. Ja minä kuiskaan yhä uudestaan: rakastansinua.

Ikuisesti sinun

Katherine

2 Siitä enemmän myöhemmin

Lopulta sänky alkoi tuntua liian mukavalta Colinin mielialaa ajatellen, joten hän laskeutui selälleen matolle. Hän kehitteli anagrammia sanoista »ikuisesti sinun», kunnes löysi mieleisensä: *sutien sinuiksi*. Sitten hän makasi matolla, toisteli Katherinen kirjoitusta mielessään ja halusi itkeä, mutta tunsu sen sijaan vain kalvavaa kipua sydänalassaan. Itkeminen antoi lisäarvoa: itku oli Colin plus kyynelet. Mutta Colinin tunne oli jokin kauhea itkemisen vastakohta. Se oli hän miinus jotakin. Hän ajatteli yhtä sanaa – *ikuisesti* – ja korventava kipu tuntui kylkiluiden alla.

Se sattui kuin kaikkien aikojen pahin potku persuksille. Ja Colinilla oli kokemusta potkuista.

(kaksi)

Kipu jatkui, kunnes tanakan puoleinen, karvainen libanonilaissyntyinen tyyppi tunkeutui koputtamatta Colinin huoneeseen juuri ennen iltakymmentä. Colin käänsi päätään ja katsoi häntä silmät viiruina.

»Mitä pirua tämä on olevinaan?» Hassan kysyi melkein huutaen.

»Katherine jätti minut», Colin vastasi.

»Niin minä kuulin. Kuulehan nyt, *sitzpinkler*³. Olisi kiva lohduttaa sinua, mutta rakkoni on niin täynnä, että sisällöllä voisi sammuttaa tulipalon. Hassan pyyhälsi sängyn ohi vessaan. »Hyvä luoja, Singleton, mitä olet syönyt? Täällä lemuaa – HUH! OKSENNUS! OKSENNUS!» Hassanin karjuessa Colin ajatteli: Ai niin. Vessa. Olisi pitänyt vetää se.

3 Saksalainen, nynnyä tarkoittava slangisana, joka on sanatarkasti käännettynä »mies joka pissaa istualtaan». Voi niitä omituisia saksalaisia – heillä on oma sana kaikelle mahdolliselle.

»Anteeksi, jos osumatarkkuus oli huono», Hassan sanoi palatessaan. Hän istuutui sängyn reunalle ja potkaisi lamaantunutta Colonia kevyesti. »Jouduin pitämään nenästä kaksin käsin kiinni, ja veitikka liikkui vapaasti. Aikamoinen heiluri se vintiö.» Colin ei nauranut. »Voi taivas, sinun täytyy olla melkoisessa tilassa, koska a) veitikkavitsit ovat parasta antiani ja b) kuka unohtaa vetää oman vessanpönttönsä?»

»Haluan vain ryömiä jonnekin kuolemaan.» Colin puhui kermanväristä mattoa vasten, eikä hänen äänessään ollut minkäänlaista tunnetta.

»Juma», sanoi Hassan ja puhalsi hitaasti ilmaa keuhkoistaan.

»En ole halunnut koskaan mitään muuta kuin että Katherine rakastaisi minua, ja että voisin elää merkityksellisen elämän. Ja katso nyt. Tarkoitan, että katso», Colin sanoi.

»Minähän katson. Ja saat uskoa, *kafir*⁴, että en pidä näkemästäni. Enkä myöskään haistamastani, mitä sikseen tulee.» Hassan laskeutui selinmakuulle ja antoi Colinin surkeuden riippua jonkin aikaa ilmassa.

»Olen vain – olen pelkkä luuseri. Mitä jos tämä on nyt tässä? Mitä, jos istun kymmenen vuoden kuluttua jossakin helvetin murjussa, mutustelen numeroita ja opettelen ulkoa baseball-tilastoja, jotta voin päihittää kaikki mieli-

4 Kafir on töykeä arabiankielinen sana ja tarkoittaa ei-muslimia. Käännetään yleensä »vääräuskoiseksi».

kuvitusliigassani, eikä minulla ole Katherineina, en tee ikinä mitään merkittävää ja olen pelkkää saastaa?»

Hassan nousi istumaan ja laske kädet polvilleen. »Juuri tuon takia täytyy uskoa Jumalaan, tajuatko. Minä en odota saavani edes *murjua*, ja olen onnellisempi kuin porras sontakasassa.»

Colin huokaisi. Hassan ei ollut erityisen uskonnollinen, mutta yritti usein huvikseen käännättää Colinia. »Just. Uskotaan Jumalaan. Hyvä ajatus. Haluaisin uskoa myös, että voin lentää jättiläispingviinin pörröisessä selässä ulkoavaruuteen ja panna Katherine XIX:ä painottomassa tilassa.»

»Singleton, kaikista tuntemistani ihmisistä juuri sinun on uskottava Jumalaan.»

»Ja sinun on mentävä collegeen», Colin mutisi. Hassan murahti. Hassan oli lopettanut koulun vuotta aikaisemmin kuin Colin ja päättänyt pitää välivuoden, vaikka oli päässyt Loyola Universityyn Chicagoon. Ja koska Hassan ei ollut ilmoittautunut tulevan syyslukukauden kursseille, välivuosi näytti pian venyvän kahdeksi.

»Älä yritä kääntää tätä minuun», Hassan sanoi hymyillen. »Minä en ole meistä se, joka ei kykene nousemaan lattialta eikä huuhtomaan omia oksennuksiaan. Ja tiedätkö miksi? Minulla on tuntuma Jumalaan.»

»Älä yritä käännättää», Colin valitti piristymättä. Hassan loikkasi ylös, asettui kahareisin Colinin päälle, painoi hänen käsivartensa maahan ja alkoi huutaa: »Ei ole muuta

jumalaa kuin Jumala, ja Muhammad on Hänen profeetansa! Sano se, *sitzpinkler! Lá iláha illá lláh!*⁵ Colin alkoi nauraa puuskuttaen Hassanin painon alla, ja Hassankin nauroi. »Yritän pelastaa sieluparkasi helvetistä!»

»Nouse siitä, tai joudun helvettiin näillä sekunneilla», Colin vinkui.

Hassan nousi ja vakavoitui äkkiä. »Mikä tässä nyt tarkasti ottaen on ongelmana?»

»Ongelma on se, että Katherine jätti minut. Se että olen yksin. Voi luoja, olen taas yksin. Eikä siinä kaikki: olen myös täydellinen luuseri, jos et ole sattunut huomaamaan. Olen mennyttä kalua, *entinen*. Katherine XIX:n entinen poikays-tävä. Entinen lahjakkuus. Entinen lupaus. Nykyinen paska.» Kuten Colin oli selittänyt Hassanille lukemattomia kertoja: sanat *lahjakkuus* ja *nero* tarkoittavat täysin eri asioita.

Lahjakkuudet oppivat hyvin nopeasti sen, minkä muut ovat valmiiksi selvittäneet: nerot keksivät sen, mitä kukaan ennen heitä ei ole oivaltanut. Lahjakkuudet oppivat; nerot toimivat. Suurimmasta osasta ihmelapsia ei tule aikuisia neroja. Colin oli melko varma siitä, että kuului kovaonniiseen enemmistöön.

Hassan istui sängyllä ja nyppi sänkistä kaksoisleukaansa. »Kumpi on varsinainen ongelma: Katherine vai se nerousjuttu?»

5 Islamilainen uskontunnustus arabiasta translitteroituna: ei ole muuta jumalaa kuin Jumala.

»Rakastan Katherinea suunnattomasti», kuului Colinin vastaus. Mutta tosiasiaa ongelmat liittyivät Colinin mielessä toisiinsa. Ongelma oli se, että tämä aivan erityinen, suurenmoinen, loistavan lahjakas poika oli – no jaa, ei ollut. Ongelma oli se, että Colinilla ei ollut väliä. Colin Singletonilla, tunnetulla ihmelapsella, tunnetulla Katherine-konfliktien veteraanilla, tunnetulla nörtillä ja *sitzpinklerillä*, ei ollut väliä Katherine XIX:lle, eikä hänellä ollut väliä maailmalle. Yhtäkkiä hän ei ollutkaan kenenkään poikaystävä eikä kenenkään nero. Ja se – käyttäkösemme vaikeaselkoista ilmausta, jollaista lahjakkaalta ihmiseltä voi odottaa – oli syvältä.

»Se neroushomma ei ole mitään», Hassan jatkoi, kun Colin oli puhunut rakkaudestaan. »Se on pelkkää julki-suudenkipeyttä.»

»Eikä ole. Haluan olla *merkittävä*», Colin sanoi.

»Juuri niin. Haluat mainetta, niin kuin jo sanoin. Kuuluisuus on korvannut suosion. Eikä sinusta tule mitään helvetin Amerikan uusinta huippumallia, se ainakin on varmaa. Niinpä haluat olla Amerikan uusin huippu-nero ja vongut siksi, ettei niin ole jo käynyt – ei millään pahalla.»

»Sinusta ei ole mitään apua», Colin mutisi mattoon. Hän käänsi päätään ja katsoi Hassaniin.

»Nouse ylös», Hassan sanoi ojentaen kätensä. Colin tarttui siihen, kiskaisi itsensä pystyyn ja yritti päästää Has-

sanin käden. Mutta Hassan puristi sitä entistä tiukemmin.
»*Kafir*, sinulla on mutkikas ongelma johon on yksinkertainen ratkaisu.»

COLIN SINGLETONIN NAISTYYPPI? KATHERINE!

Colin Singleton on entinen ihmelapsi, joka haluaisi olla merkittävä. Hän on lukenut 400 sivua päivässä seitsenvuotiaasta asti, puhuu sujuvasti yhtätoista kieltä, suhtautuu intohimoisesti anagrammeihin ja seurustelee vain Katherine-nimisten tyttöjen kanssa. Yhdeksätoista Katherine on juuri jättänyt hänet.

Sydän säpäleinä Colin lähtee parhaan (ja ainoan) ystävänsä Hassanin kanssa roadtripille keskilänteen. Matkan ytimeksi muodostuu arkkiherttua Franz Ferdinandin hauta, rakkaussuhteiden ennustettavuutta tutkivan matemaattisen kaavan kehitty - sekä tyttö, jonka nimi ei ole Katherine.

John Greenin palkittu toinen romaani on tekijänsä hauskin. *Teoria Katherinesta* etsii tarkoitusta elämälle ja kertoo, että se on meistä jokaiselle ihan eri ja aivan sama.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 417942

N84.2

ISBN 978-951-0-41794-2

